

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

J. J.

Exegefis.

Olim vulgo perſuaferunt, Solem die Pafchatos manè in ipſo ortu, ter fal-
tare in honorem Chriſti, quòd is velut Sol
juſtitiaè mortuis reſurrexerit, & hoc ipſo
toti mundo, gaudium & lucem, vitam &
ſalutem acquiſiverit: quæ cogitationes qui-
dem non adedò improbandæ, iisque ſtabi-
liendis verba Davidis applicari poſſe vi-
dentur: Sol, tanquam ſponſus procedens
de thalamo ſuo, exultavit, ut Gigas, ad cur-
rendam viam ſuam, Pſal. 19. v. 6. Verùm
ſi Deus viſibili ejusmodi ſigno diem Pa-
ſchatos notaſſet, Chriſtiani in Aſia cum
Viſtore Pontifice Romano hâc de re con-
troverſiam vix moviſſent, nec adhuc ho-
diè moverent, ſiquidem ipſe Sol ſaltu ſuo
hanc litem dirimeret.

Interea dubium non eſt, quin pii Vete-
res, hòc ipſò, ad devoram beneficiorum
meditationem, quæ reſurgens Triumphator
Chriſtus JEſus, è ſepulchro nobis cum
ortu Solis attulit & donavit, nos exſtimu-
late voluerint. Sicut enim piæ muliercu-
læ manè ante ortum Solis, iter ad ſepul-
crum Chriſti fecerunt: Sic nos quoque
ſolliciti ſimus, ut conjunctim ædem Do-
mini frequentemus, ad viſitandum Dei
cultum, ſicut & David ſe feciſſe innuit, in-
quiens: Diluculo adſum, ut in verbo tuo
ſperare queam, Pſal. 119. v. 147.

Querela reſpicit

I. *Fœmininam ruditatem*, quam eo oſten-
dunt, quod Chriſtum in ſepulchro unctura
veniunt. Meritò enim ſcire debuiſ-
ſent, ex Pſal. 16. v. 10, Sanctum Dei corru-

ptionem non viſurum: imprimis, quia
Chriſtus ipſe, cùm adhuc iſtis præſens eſ-
ſet, ſubindè inculcaverat, ſe tertiâ die ex
mortuis reſurrecturum, vide Matth. 12.
v. 4. Luc. 18. v. 37. Joh. 2. v. 13. & paſſim.

Verùm quid de mulieribus dicemus?
Siquidem ipſi Apoſtoli tam rudes fuerunt,
ut Statum Regni Chriſti, & nuncium de
reſurrectione ejus non intellexerint, ſed
omnia quæ mulieres, alii que quibus Chri-
ſtus apparuerat, dixerunt, viſa ſunt ante il-
los, *ὡς ἄνθρωποι*, Luc. 24. v. 11.

O quot adhuc hodiè inveniuntur inter
nos, qui literarum divinarum maximè ru-
des ſunt, ex quibus quidem abundè ad ſa-
lutem inſtruuntur, illi tamen ex merâ con-
ſuetudine, non diſcendi gratiâ accedunt,
quò aliquando in adverſis ſolatium inde
promant, & capiunt. Hi ſunt ſicut equus
& mulus, quibus non eſt intellectus, Pſal.
32. v. 9. ſemper diſcentes, & nunquam ad
veritatem pervenientes, 2. Tim. 3. v. 7.

Fugite hanc oſcitantiam, Fratres! & in-
gredientes domum Dei appropinquate, ut
audiatis, Eccleſ. 5. v. 1. ibi enim diſcere,
quæ vobis deſunt, Sir. 51. v. 31. & cœleſtem
ſapientiam quæ in abſcondito eſt, invenire
poteritis, Pſal. 51. v. 7.

Licet igitur humana infirmitas nos co-
mitetur, ſicut in hâc vita ad perfectionem
non pervenimus, 1. Cor. 13. v. 9. hoc nos
ſolatium manet, quod Deus propterea non
abjecturus, ſed Spiritu ſuo ſancto infirmi-
tatem noſtram adjuturus ſit, Rom. 8. v. 26.
in ſua nos virtute per fidem cuſtodians in
ſalutem, 1. Petr. 1. v. 5. Non enim opus eſt
Medice valentibus, ſed malè habentibus,
Matth. 9. v. 12.

II. *Lapidis gravitatem*, cui infirmæ mu-
lieres

lieres amoliendo pares non erant. Ideò dicunt in viâ : Quis revolvit nobis lapidem ab oftio monumenti ? Hæc earum follicitudo & anxietas fuit.

O quot & quantis angorum & advertitatum lapidibus adhuc hodie pii onerantur, ut vix respirent, & cum Jobo dicant: Si appenderetur afflictio mea in ftaterâ, & calamitates meæ apponerentur, tunc graviores effent, quàm arena maris, Job. 6. v. 1.

Solon, cum familiarem valdè follicitum confpiceret, abducebat eum in excelsam turrim, ex quâ omnes domos in civitate fpectare poterat, dicens: Quantas putas anxietates & mœrores fub his tectis fuiſſe, eſſe, & futuros eſſe? Quo ipſo eum comoniturus erat, neminem in hâc miferiarum valle, ſine afflictionibus eſſe, vel fuiſſe. Hic lectulo æger tenetur, & aliquamdiu à morbo maceratur, per duodecennium, ut mulier hæmorrhoiſa, Matth. 9. v. 20. decem & octo annis, ut filia illa Abraham, Luc. 13. v. 16. triginta & octo annis, ut infirmus ille ad piſcinam Bethſaida, Joh. 5. v. 5. Hic lapis ſæpè aded premit ægros, ut eum Hiſkia ſicut grus & hirundo garriant, Eſa. 38. v. 14. adeoque lamententur: Quis revolvit mihi lapidem hunc, factus ſum ſicut homo ſine adjutorio, Pfalm. 88. v. 5. Thren. 2. v. 13.

Ille in exilium abire, ut Elias, cui Jezabel mortem juraverat, 1. Reg. 19. v. 3. aut pauperiem ſuſtinere inſtar Lazari, Luc. 16. 20. aut hoſtibus in prædam cedere cogitur, ut Loth, Gen. 14. v. 12. aut alium ſtimulum in carne habet, ut Paulus, 2. Cor. 12. v. 7. Hic iterum querela: Quis revolvit nobis lapidem? Sed Chriſtianus, Crucianus, Matth. 16. v. 24.

Iſte ſpirituall tentatione angitur, ratione peccatorum commiſſorum, quæ Diabolus exaggerat, & contrâ gratiam Dei extenuat, unde nihil niſi animi angores & cruciatus ſequi ſolent. Reſpectu hujus lapidis, omnis alia crux flocci æſtimanda eſt. Nullus enim dolor tantus eſt, quantus dolor cordis, Sir. 25. v. 17. Et cor, quod novit amaritudinem animæ ſuæ, non delectabitur in extraneo gaudio, Prov. 14. v. 10.

Hic iterum quiritantur: Quis revolvit nobis lapidem? ſicut Jobus, David, Hiſkias aliique id experti ſunt.

Quicquid horum obtingit nobis, à peccato eſt, quod omnis mali fons & origo. Caſtigabit te malitia tua, & averſio increpabit te, Jer. 2. v. 19.

Lapideſ itaque afflictionum declinaturi, peccata fugiamus oportet. Quafi à facie colubii fuge peccata, Sir. 21. v. 2.

III. *Mundanam vanitatem*, ubi nullum gaudium ſine mœrore. Latum utique nuncium Angelus mulierculis hiſce annuntiavit, quod Chriſtus reſurrexerit: verum & metu mixtum. Invaſerat enim eas & timor & ſtupor, quia Angelum viderant.

Sic pii adhuc hodiè in mundo habent

1. *Gaudium externum*. Licet enim Deus eoſdem ſemper ſub ferulâ contineat: tamen & recreatione quandoque dignatur illos, quando poſt tempeſtatem tranquillum facit, & poſt lacrymationem & fletum exultationem infundit, Tob. 3. v. 22.

2. *Gaudium internum*, quod Deus per Spiritum ſanctum in cordibus eorum excitat. Fictus enim Spiritus ſunt, caritas, gaudium, pax, Gal. 5. 23. Hæc voluptas conſcientiæ eſt, in eo conſiſtēs, quod homo certus eſt de

est de gratiâ Dei, propter Christum, estque iuge convivium, Prov. 15. v. 15. & ejusmodi gaudium, quod nullis afflictionibus interrumpi potest, sed talis gloriatur in tribulationibus, sciens, quod tribulatio patientiam operatur &c. Rom. 5. v. 3. Hoc gaudium qui sentit, gustat virtutes seculi venturi, Hebr. 6. v. 6. nec multum recordatur dierum vitæ suæ, ed quod Deus occupet gaudio cor ejus, Eccles. 5. v. ult.

Verum, sive interno seu externo gaudio fruamur, ex parte tantum gaudemus, 1. Cor. 13. 10. quo contentos nos esse oportet, donec succedat gaudium æternum, quod nunquam auferetur à nobis, Joh. 16 v. 23. nempe gaudium super omne gaudium, vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium, Augustino dicente, Esa. 65. v. 14. Quod si igitur gaudio externo minus frui potes, sed cibarum pane lacrymarum, & potaris lacrymis copiosè, Psal. 80. v. 6. verbum Dei sit tibi in gaudium, & in lætitiâ cordis tui, Jer. 15. v. 16. Gaude, quod nomen tuum scriptum in cælis, Luc. 10. v. 20. Gaude, quod ad vitam æternam electus es, ante constitutionem mundi, Eph. 1. v. 4. Exulta, cum Mariâ in Deo, salutari tuo, Luc. 1. v. 47. Lætare in Spiritu Sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ, Eph. 1. v. 14. & testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filii Dei, Rom. 8. v. 16.

Qui hoc gaudio interno præditus est, lætari potest, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis, quin & in ipsâ morte, 2. Cor. 12. v. 10. & certus est, quod post hanc vitam venturus sit ad æternam beatitudinem, ubi non ultra audietur vox fletus & vox clamoris, Esa. 65. v. 19. sed lætitiâ sempiterna erit super caput eorum; gau-

dium & lætitiâ obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus, Esa. 35. v. ult.

Interea servi Domino in timore, & exulta ei cum tremore, Psal. 2. v. 11. Nam, beatus, qui semper est pavidus, Prov. 28. v. 14. bravium nondum comprehendimus, 1. Cor. 9. v. 25. ideo cum metu & tremore salutem nostram operemur, Phil. 2. v. 12. valde solliciti, si participes Christi effecti sumus, ut initium substantiæ usque ad finem firmum retineamus, Hebr. 3. 14.

De Secundo.

Sequitur *Medela triplex*, quæ fuit
I. *Ex lapidis remotione.* Respicentes enim viderunt, revolutum lapidem, erat quippe magnus valde. Hinc apparet, quod Deus fideles suos non pariat tentari supra id, quod possunt, 1. Cor. 10. v. 13. sed in mediis angustiis, quando res desperata videtur, revolvit lapidem, ut respirare possint: Non enim repellet in sempiternum Dominus, Thren. 3. v. 31. 33.

Nostrum est in omnibus adversitatibus expectare cum silentio salutare Dei, ipse faciet, Psal. 37. v. 5. 2. Cor. 4. v. 17.

II. *Ex Angelicâ Concione:* Jesum, inquit, quæritis Nazarenum, crucifixum, surrexit, non est hic.

Quod si Christus surrexit, à peccatis redempti sumus, Mors enim stipendium peccati, Rom. 6. v. 23. sicut igitur Christus propter delicta nostra traditus est: sic & resurrexit propter justificationem nostram, Rom. 4. v. ult.

Nisi resurrexisset, adhuc essemus in peccatis nostris, 1. Cor. 15. v. 18. quia vero surrexit, chirographum, quod adversus nos

erat,